

Környezetvédelmi
és Vízügyi
Minisztérium

KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI MINISZTERIUM
POLITIKAI ÁLLAMTITKÁR

Országgyűlés Hivatala

PT/309/(2005)

Ivanics Ferenc úrnak
országgyűlési képviselő

Irományszám: K/18855/1.

Érkezett: 2005 DEC 2 8.

Tisztelt Képviselő Úr!

Az Országgyűlés Házszabálya 91. §-ának (2) bekezdésében foglaltak szerint Dr. Persányi Miklós miniszter úrhoz intézett K/18847. számú, „A Fertő-tó esetében mekkora területen rendelkezik nádaratási joggal a Nemzeti Park?” című, a K/18852. számú „Mekkora területhez kapcsolódik nádaratási jog a Fertő-tónál?” című, a K/18853. számú „A Fertő-tó esetében mekkora területen rendelkezik nádaratási joggal a Vízügy?” című, a K/18854. számú, „A Fertő-tó esetében mekkora területen rendelkezik nádaratási joggal a Nádgazdaság Rt?” című, a K/18855. számú, „A Fertő-tó esetében mekkora védett természeti területen rendelkezik nádaratási joggal a Nemzeti Park?” című, a K/18856. számú, „A Fertő-tó esetében mekkora védett természeti területen rendelkezik nádaratási joggal a Vízügy?” című, a K/18857. számú, „A Fertő-tó esetében mekkora védett természeti területen rendelkezik nádaratási joggal a Nádgazdaság Rt?” című, a K/18858. számú, „Milyen tervei vannak a tárcának a fertő-tavi nádgazdálkodást illetően?” című, a K/18859. számú, „Miért egyezett bele a tárca a Fertő-tavi Nádgazdaság Rt privatizációjába, amíg nem tisztázódik egyértelműen, hogy kihez tartozik a haszonélvezeti jog?” című, a K/18860. számú, „Milyen hosszú távú programokban szerepel a fertő-tavi nádas és ott milyen elvek vannak meghatározva?” című, a K/18861. számú, „Milyen természeti értéket képvisel a fertő-tavi nádvagyon?” című, a K/18862. számú, „Mit tesz a Fertő-tavi nádas törvényben biztosított megőrzéséért a tárca?” című, a K/18863. számú, „A Fertő-tavi Nádgazdaság értékesítéséből mekkora összeget szánnak a természetvédelmi és vízügyi feladatokra?” című, a K/18864. számú, „Milyen törvényi kötelezettségeknek kell eleget tenni a Fertő-tavi nádvagyon megőrzéséért?” című írásbeli választ igénylő kérdéseire – a tárcán belül kialakított munkamegosztás alapján illetékességéből – a következő választ adom:

– „Mekkora területhez kapcsolódik nádaratási jog a Fertő-tónál?”

A Fertő-tó magyarországi nádas művelési ágú területe 6212 ha, amely a Magyar Állam tulajdona, védett, illetve fokozottan védett és a Nemzeti Park része. Vagyonkezelői az Észak-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság (4243 ha), valamint a Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság (1969 ha).

A nádaratási jog, mint „használat joga” került bejegyzésre a Nádgazdasági Rt. javára, az összes nádterületből 5116 ha-ra. Ahol ez nincs bejegyezve, ott a vagyonkezelői jogból adódik a nádaratás joga.

– „A Fertő-tó esetében mekkora területen rendelkezik nádaratási joggal a Nemzeti Park?“, „A Fertő-tó esetében mekkora védett természeti területen rendelkezik nádaratási joggal a Nemzeti Park?“

A földhasználati nyilvántartásban a Nemzeti Park egész vagyonezelésében álló nádterületre (1969 ha) be van jegyezve földhasználóként, ugyanakkor a Park teljes területén a Fertő-tavi Nádgazdasági Rt. ingyen arat, mivel javára „használat joga“ van bejegyezve az ingatlannyilvántartásban. A „használat joga“ 1990-ben, a 6/1970 (IV. 8.) ÉVM-MÉM-PM együttes rendelet alapján lett bejegyezve az ingatlannyilvántartásba.

– „A Fertő-tó esetében mekkora területen rendelkezik nádaratási joggal a Vízügy?“, „A Fertő-tó esetében mekkora védett természeti területen rendelkezik nádaratási joggal a Vízügy?“

Az Észak-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság vagyonezelésében álló területből (4243 ha) 1096 ha-on rendelkezik nádaratási joggal. Ez az aratási jog azonban nincs bejegyezve a tulajdoni lapra, mivel az a vagyonezelői jogából adódik. Ezen területnek a földhasználója szintén a Vízügy.

– „A Fertő-tó esetében mekkora területen rendelkezik nádaratási joggal a Nádgazdaság Rt?“, „A Fertő-tó esetében mekkora védett természeti területen rendelkezik nádaratási joggal a Nádgazdaság Rt?“

Az 1990-ben bejegyzett (6/1970 (IV. 8.) ÉVM-MÉM-PM együttes rendelet alapján) „használat joga“ 5116 ha-on áll fenn. Jelenleg ezen a területen végezhet aratási tevékenységet a Nádgazdasági Rt a természetvédelmi hatóság engedélyével.

– „Mit tesz a Fertő-tavi nádas törvényben biztosított megőrzéséért a tárca?“

A területileg illetékes természetvédelmi hatóság – jelenleg az Észak-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség (2005-ig a Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság) – a vonatkozó jogszabályok értelmében évente nádaratási engedéllyel engedélyezi a nád aratását a Fertő-tavon. Ez az engedély tartalmazza az aratás térbeli és időbeli korlátait, a természetvédelmi szempontból nem aratható területeket, valamint technológiai előírásokat és korlátozásokat is tesz.

A nemzeti parknál működő Természetvédelmi Őrszolgálat ellenőrzi a határozatban foglalt betartását. A határozatban leírtaktól eltérő aratási tevékenység észlelése, vagy nem engedélyezett tevékenység végzése esetén a természetvédelmi bírság eszközével szankcionál.

– „Milyen törvényi kötelezettségeknek kell eleget tenni a Fertő-tavi nádvagyon megőrzéséért?“

A Fertő-tó teljes magyarországi területe természetvédelmi oltalom alatt áll, a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 28. § (1) a) pontja szerint „nemzeti park“. Ebből következően vonatkoznak rá a törvénynek a „természeti területek kiemelt oltalma“ fejezetben lefektetett szabályai. Így a törvény 38. §-ában felsorolt tevékenységek végzéséhez a természetvédelmi hatóság engedélye szükséges, amelyet a hatóság határozati formában, feltételekhez kötve ad meg.

A vizek és közcélú vizilétesítmények fenntartására vonatkozó feladatokról szóló 120/1999. (VIII.6.) Kormány rendelet 9. § (7) bekezdése köti természetvédelmi hatósági engedélyhez a nádgazdálkodást:

„(7) Védett és egyéb természeti területeken - a környezetvédelmi és vízgazdálkodási követelmények mellett - a nádgazdálkodás csak a természet védelméről szóló külön jogszabályban meghatározott előírásokra, illetve hatósági rendelkezésekre figyelemmel, a természetvédelmi hatóság engedélyével folytatható.”

- „A Fertő-tavi Nádgazdaság értékesítéséből mekkora összeget szánnak a természetvédelmi és vízügyi feladatokra?” „Miért egyezett bele a tárca a Fertő-tavi Nádgazdaság Rt privatizációjába, amíg nem tisztázódik egyértelműen, hogy kihez tartozik a haszonélvezeti jog?”

A Fertő-tavi Nádgazdaság Rt. az ÁPV Rt. vagyonkezelésébe tartozik, így e kérdések tekintetében a Pénzügyminisztériumot szükséges megkeresni.

- „Milyen természeti értéket képvisel a fertő-tavi nádvagyon?”

A Fertő nádasa az aratással, majd további feldolgozással előállítható termékek kereskedelmi értékén túl egy nemzetközi egyezmények által is védett, hazánkban nemzeti parki rangra emelt védett terület, amelynek egyik legfontosabb természeti értéke hazánk legnagyobb nádasa és annak élővilága. A védett területeken nem csak az egyébként jogszabállyal védett fajok élvezik a természetvédelmi oltalmat, hanem valamennyi ott élő faj egyede és azok közösségei. A vizes élőhelyek kiterjedésének csökkenésével különösen értékesekké váltak a megmaradtak, így a Fertő, mint az egyik legnagyobb kiterjedésű az egyik legjelentősebb. A mintegy 62 km²-nyi nádas önmagában jelenti az egyik legjelentősebb értéket, mivel ma már alig található hasonló kontinensünkön. Használata csak a természeti értékek védelmének alárendelve elképzelhető.

- „Milyen tervel vannak a tárcának a fertő-tavi nádgazdálkodást illetően?”

A tárca célja, hogy sikerüljön megnyugtatóan rendezni a Fertő-Hanság Nemzeti Park nádterületének tulajdonosi, vagyonkezelői és használati viszonyait. Ezen túlmenően pedig fontos, hogy teljes körűen biztosítani tudjuk – a nemzeti park, az UNESCO Bioszféra Rezervátum és a Ramsari Egyezmény státusnak megfelelően – a természeti értékek védelmének elsődlegességét.

Megítélésünk szerint a nádgazdálkodást – más használati jogokhoz hasonlóan – a hosszú távú természetvédelmi és vízügyi érdekeknek megfelelően kell végezni. A Fertő tó hazai része erősen elnádásodott. Ez a folyamat nagyjából a múlt század első harmadában zajlott le, a Fertő-Hanság vízrendszer szabályozását követően. A vízszint szélsőséges ingadozásainak megszűntével előretörő nádas gazdag élővilágnak ad otthont emellett a helyi lakosság számára munkalehetőséget nyújt. A nádas fennmaradása szempontjából a nád aratása nem szükséges, ellenben a rosszul megválasztott aratási technológia okozhat károkat benne.

A nád aratása évről-évre csökkenti a nádashoz kötődő állatfajok életterét, azonban a szerves anyag egy részének eltávolítása lassítja a sekély tómeder feltöltődését, a nádas-állomány előretörését és ezáltal a megmaradt vízfelületek benövését. A tómeder jelenlegi állapotát a korábbi beavatkozások idézték elő, amelyeket ma már nem fordíthatunk vissza, a nemzeti parkban a jelenlegi ökológiai viszonyok szerinti értékeket kell fenntartani. Ehhez a

természetvédelmi céloknak alárendelt nádgazdálkodás is az egyik eszköze, amennyiben hozzájárul a feltöltődés lassításához. Emellett a nádnak, mint hagyományos nyersanyagnak a termelése és feldolgozása néhány családnak megélhetést nyújthat és hozzájárul a hagyományos építészeti elemek továbbéléséhez.

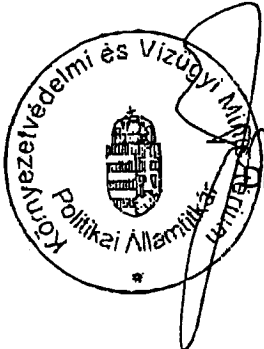
– „Milyen hosszú távú programokban szerepel a fertő-tavi nádas és ott milyen elvek vannak meghatározva?”

A Fertőt több nemzetközi egyezmény is védi, ezen egyezmények hatálya alá tartozásában jelentős szerepet játszott a tó nagy kiterjedésű nádasa. Hazánk Európai Unió csatlakozásával része lett a Natura 2000 hálózatnak, azaz a közösségi jelentőségű védett területek hálózatának. Ezzel Magyarország kötelezettséget vállalt arra, hogy a terület állapotát legalább a jelenlegi szinten fenntartja. 2001-ben lett a tó a Világörökség része. A kezelési tervbe beépült a Fertő-Hanság Nemzeti Park kezelési terve. 1989-ben a Fertőt Ramsari Területté nyilvánították. A Ramsari Egyezmény a világ legjelentősebb vizes élőhelyeinek fenntartására vonatkozik. Az Egyezménynek nincsenek konkrét kezelési előírásai, azonban a nagyszámú vizes élőhelyhez kötődő faj állományai fenntartásának szempontjai a hazai természetvédelmi joganyag részét is képezik, így azok a kezelési előírásokba és korlátozásokba beépültek. 1979-ben az UNESCO „Man and Biosphere” (MAB) területei közé is bejegyezték a Fertőt. E nemzetközi egyezmény a világ legjelentősebb természeti területeire vonatkozik és azok fenntartását az ott élő népesség szerves együttélésével kívánja megoldani. A MAB program a magterületekre tesz előírásokat, az emberi beavatkozás tiltásával.

Kérem, hogy válaszomat szíveskedjen elfogadni.

Budapest, 2005. december „27.”

Üdvözlettel:

Dr. Gombos András